

Elektronische facturatie

Rapport

Berekening van de besparing aan administratieve lasten door het gebruik van elektronische facturatie in 2017

Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging | Meetbureau

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Hertogstraat 4, 1000 Brussel | 02 289 00 61 | meetbureau@premier.fed.be

www.vereevoudiging.be

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Wettelijk kader.....	3
1.2	Definitie factuur	3
1.3	Voorwaarden elektronische facturatie	3
2	Onderzoeksopzet.....	5
2.1	Directe kosten	5
2.2	Indirecte kosten	5
2.3	Processen	5
2.3.1	Opstellen factuur	5
2.3.2	Inboeken factuur	6
2.3.3	Verzenden factuur	6
2.4	Administratieve lasten van papieren en elektronische facturatie.....	7
3.	Meetresultaten onderzoek elektronische facturatie bij bedrijven 2017	11
3.1	Overzicht resultaten.....	12
3.1.1	Aantal verkoop- en aankoopfacturen.....	12
3.1.2	Opstellen verkoopfactuur	13
3.1.3	Verwerken aankoopfactuur.....	13
3.1.4	Gebruik elektronische facturatie	13
3.2	Besparing aan administratieve lasten door gebruik elektronische facturatie.....	16
3.3	Evolutie van elektronische facturatie in België.....	17
4	Kwalitatieve resultaten onderzoek elektronische facturatie bij bedrijven 2017	19
4.1	Tevredenheid over elektronische facturatie.....	19
4.2	Voordelen van elektronische facturatie	20
4.3	Nadelen van elektronische facturatie	21
4.4	Perceptie over elektronische facturatie	21
5	Conclusie	23

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader omtrent elektronisch factureren in België wordt in grote mate gevormd door de onderstaande regelgeving:

- De Wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde¹. Deze Wet is een omzetting van de Europese Richtlijn 2010/45/EU en trad in werking op 1 januari 2013.
- Het Koninklijk Besluit van 19 december 2012 tot wijziging van het Koninklijk Besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde². Dit K.B. trad eveneens in werking op 1 januari 2013.
- De Omzendbrief AFZ nr. 02/2013 van 21/01/2013 houdende een eerste commentaar van de Wet van 17 december 2012 tot wijziging van het btw-wetboek³.
- De Richtlijn 2014/55/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake elektronische facturatie bij overheidsopdrachten⁴. Deze Richtlijn dient tegen 27 november 2018 omgezet te zijn in Belgische wetgeving.

1.2 Definitie factuur

Een factuur is elk document of bericht op papier of in elektronisch formaat dat de in het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en zijn uitvoeringsbesluiten voorgeschreven gegevens bevat.

Volgens de fiscale regelgeving is een elektronische factuur een factuur die de in het Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten voorgeschreven gegevens bevat en in om het even welke elektronische vorm wordt uitgereikt en ontvangen. Een aantal voorbeelden van facturen in elektronisch vorm zijn een PDF-bestand of een gestructureerd bericht in XML-formaat. De elektronische factuur wordt verzonden en ontvangen in een elektronische vorm, zoals een e-mail met bijlage, een bestand gedownload via een website, een gestructureerd bericht via EDI, e.d.

In de Europese Richtlijn 2014/55/EU wordt de elektronische factuur gedefinieerd als een factuur die is opgesteld, verzonden en ontvangen in een gestructureerde elektronische vorm die de automatische en elektronische verwerking ervan mogelijk maakt.

1.3 Voorwaarden elektronische facturatie

Elektronische facturatie moet voldoen aan de volgende drie parameters: authenticiteit, integriteit en leesbaarheid. Degene die de factuur uitgeeft of ontvangt, bepaalt zelf hoe hij hieraan tegemoet komt.

---

¹ Wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde, B.S. 21/12/2012.

² Koninklijk Besluit van 19 december 2012 tot wijziging van het Koninklijk Besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde, B.S. 31/12/2012.

³ Circulaire AFZ nr. 02/2013 dd 23/01/2013 (AFZ/2011-0272) - eerste commentaar van de Wet van 17 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde.

⁴ Richtlijn 2014/55/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake elektronische facturatie bij overheidsopdrachten, Publicatieblad van de Europese Unie 06/05/2014.

Elke bedrijfscontrole die een betrouwbaar controlespoor tussen een factuur en een levering van een goed of dienst aantoon, kan bewijzen dat aan deze voorwaarden werd voldaan.

a) *Authenticiteit*

De authenticiteit van de herkomst moet bewaard blijven ongeacht de vorm van verzending van de factuur. Concreet houdt dit in dat de identiteit van de leverancier of de uitreiker van de factuur steeds gewaarborgd moet zijn.

b) *Integriteit*

Onder integriteit van de inhoud wordt verstaan dat de factuur alle gegevens bevat die de wet voorschrijft en dat een factuur, eens uitgereikt, geen wijzigingen mag ondergaan. De voorgeschreven gegevens zijn onder meer: de datum waarop de factuur werd uitgereikt, het identificatienummer van de factuur, de naam, het adres en het btw-identificatienummer van de bij de handeling betrokken partijen, de aard en hoeveelheid van de geleverde goederen of verstrekte diensten, de prijs en de toegepaste btw-voet.

c) *Leesbaarheid*

De leesbaarheid van de factuur houdt in dat een factuur moet worden getoond, op papier of op een digitaal scherm, in een stijl waarin alle btw-gegevens van de factuur duidelijk leesbaar zijn, zonder dat daarvoor veel onderzoek of interpretatie nodig is.

Voor elektronische facturen wordt de leesbaarheid van de factuur aanvaard indien de voorlegging van de leesbare vorm op verzoek binnen een redelijke termijn gebeurt. EDI-berichten, XML-berichten of andere gestructureerde berichten in het originele formaat worden niet beschouwd als leesbaar voor mensen. De meeste software voor elektronische facturatie voorziet in een omzetting van gestructureerde berichten in een bestand in PDF-formaat.

De authenticiteit van de herkomst, de integriteit van de inhoud en de leesbaarheid van de factuur, op papier of elektronisch, moeten worden gewaarborgd vanaf het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt tot het einde van de bewaringstermijn. Dit is enkel mogelijk indien binnen de onderneming bedrijfscontroles worden opgezet die in een betrouwbaar controlespoor voorzien tussen een factuur en een verrichte prestatie.

2 Onderzoeksopzet

In dit onderdeel wordt een beschrijving gegeven van de verschillende elementen die werden meegenomen in het onderzoek.

2.1 Directe kosten

Directe kosten zijn kosten die rechtstreeks verbonden zijn aan het versturen of ontvangen van een factuur of kredietnota.

Voorbeelden van directe kosten:

- Printkosten
- Kost van papier
- Kost van een enveloppe
- Kost van een postzegel

2.2 Indirecte kosten

Indirecte kosten van facturatie maken deel uit van de dagelijkse werking van een organisatie. De wijze waarop de facturatie wordt uitgevoerd heeft een impact op het verbruik van de middelen die deze indirecte kosten met zich meebrengen.

Voorbeelden van indirecte kosten:

- Kost van archiveren
- Kost van software
- Duur van interne controles
- Het versturen van betalingsherinneringen

2.3 Processen

In dit onderzoek wordt een vergelijking gemaakt tussen de administratieve lasten die voortkomen uit het gebruik van papieren en elektronische facturatie. We schetsen daarom even de verschillende manieren waarop er gefactureerd kan worden.

2.3.1 Opstellen factuur

Een factuur kan op vier verschillende manieren worden opgesteld⁵:

- *Manueel, zonder specifiek boekhoud- of facturatieprogramma* (vb. in een spreadsheet of via een tekstverwerker);
- *Manueel, via een boekhoud- of facturatieprogramma;*

---

⁵ Uiteraard zijn er in de realiteit meer dan vier verschillende manieren om een factuur op te stellen, maar deze kunnen – grosso modo – wel in de vier categorieën zoals hier beschreven, opgedeeld worden.

- *Manueel, via een webportaal van leveranciers, klanten of serviceproviders;*
- *Automatisch, via een boekhoud- of facturatieprogramma.*

Een manueel opgestelde factuur is een factuur die al dan niet automatisch gelinkt is aan een aankooporder, maar waarvoor steeds een manuele interventie vereist is.

Een automatisch opgestelde factuur is een factuur die automatisch gelinkt is aan een aankooporder en waarvoor de gegevens van de klant reeds in het systeem staan. De factuur wordt volautomatisch opgesteld en er is geen manuele interventie nodig.

2.3.2 Inboeken factuur

Er bestaan twee manieren waarop een factuur kan worden ingeboekt in de boekhouding van een onderneming, manueel of automatisch, ongeacht de manier waarop zij wordt verzonden of ontvangen:

- *Manueel:*
  - *Type 1:* alle gegevens worden manueel ingegeven in het systeem;
  - *Type 2 (ook halfautomatisch genoemd):* een beperkt deel van de gegevens wordt automatisch ingegeven in het systeem, maar een beperkte hoeveelheid manuele interventies is vereist;
- *Automatisch,* de gegevens worden door het systeem automatisch ingelezen, de aankoper moet enkel bevestigen en buiten de bevestiging is geen enkele manuele interventie vereist.

2.3.3 Verzenden factuur

We werken in dit rapport met vier processen voor het verzenden van facturen en kredietnota's: een proces voor papieren facturatie en drie processen voor elektronische facturatie zoals hieronder beschreven.

Een papieren factuur wordt per klassieke post verstuurd.

Er bestaan verschillende systemen om aan elektronische facturatie te doen. We onderscheiden de volgende processen in deze studie:

- Verzenden van een e-mail met een PDF in bijlage;
- Verzenden van een e-mail met een link naar een webportaal;
- Verzenden van een gestructureerd elektronisch bestand dat automatisch en elektronisch verwerkt kan worden.

Voor een uitgebreide bespreking van de verschillende processen, verwijzen wij graag naar het rapport van 2013. Bijkomende informatie omtrent e-facturatie is ook te vinden op <http://www.efactuur.belgium.be/>.

2.4 Administratieve lasten van papieren en elektronische facturatie

In het e-facturatierapport van 2013 (resultaten 2012) werd de kostprijs per verzonden en ontvangen factuur voor een onderneming en burger berekend. Het **versturen van een factuur door een onderneming** naar een andere onderneming of burger kost **op papier 4,44 euro** en **elektronisch slechts 1,20 euro** per factuur. Dit betekent een besparing van 3,24 euro per verzonden factuur. Met elektronisch bedoelen we in dit deel het verzenden van een gestructureerd elektronisch bestand dat automatisch en elektronisch verwerkt kan worden (verder: gestructureerd elektronisch factureren). De besparing door een factuur die verstuurd of ontvangen werd via e-mail ligt lager en wordt verderop in dit rapport toegelicht. Het **ontvangen van een factuur door een onderneming** op **papier** kost **8,04 euro** en **elektronisch slechts 2,27 euro**. Dit betekent een besparing van 5,77 euro per ontvangen factuur. Het **ontvangen van een factuur door een burger** op **papier** kost **2,77 euro** en **elektronisch slechts 0,69 euro**. Dit betekent een besparing van 2,08 euro per ontvangen factuur. Samengevat: elektronische facturatie levert een besparing van 9,01 euro op indien ondernemingen facturen elektronisch verzenden en ontvangen in plaats van op papier, en een besparing van 5,32 euro indien een onderneming een elektronische factuur verstuurt naar een burger in plaats van op papier.

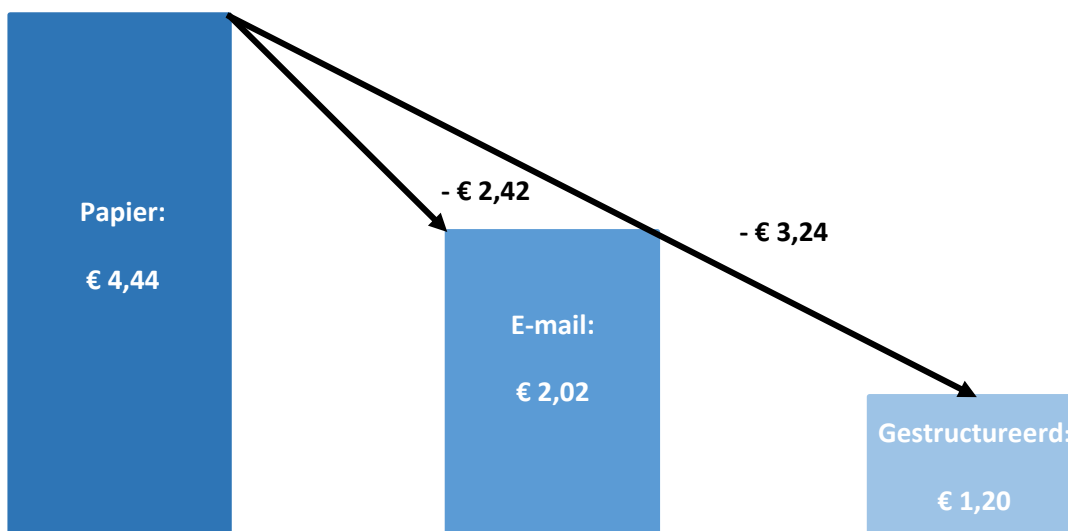
Tabel 1: Overzicht administratieve lasten papieren en elektronische facturatie per factuur

	Meting 2012	
	Factuur (naar onderneming)	Factuur (naar burger)
Verzenden papier	€ 4,44	€ 4,44
Verzenden e-mail	€ 2,02	€ 2,02
Verzenden gestructureerd bestand	€ 1,20	€ 1,20
Besparing verzenden e-mail	€ 2,42	€ 2,42
Besparing verzenden gestructureerd bestand	€ 3,24	€ 3,24
Ontvangen papier	€ 8,04	€ 2,77
Ontvangen e-mail	€ 7,68	€ 1,73
Ontvangen gestructureerd bestand	€ 2,27	€ 0,69
Besparing ontvangen e-mail	€ 0,36	€ 1,04
Besparing ontvangen gestructureerd bestand	€ 5,77	€ 2,08
Totale besparing per factuur (e-mail)	€ 2,80	€ 3,46
Totale besparing per factuur (gestructureerd bestand)	€ 9,01	€ 5,32

Hieronder volgt een grafische weergave van de besparing door elektronische facturatie via e-mail en via het verzenden van een gestructureerd elektronisch bestand dat automatisch en elektronisch verwerkt kan worden.

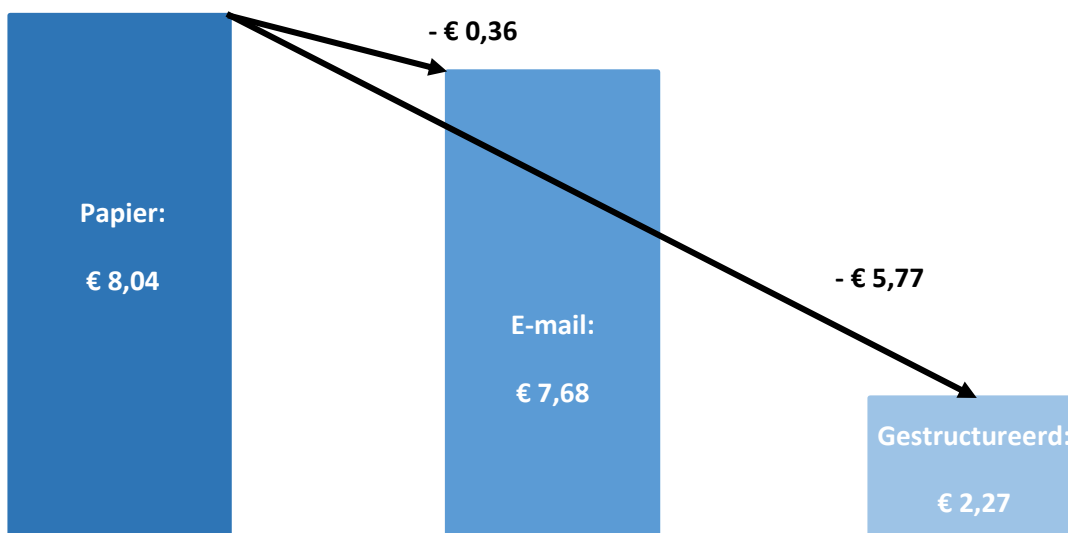
Figuur 1: Versturen verkoopfactuur naar burger en onderneming

Besparing papier – e-mail – gestructureerd elektronisch bestand:

Figuur 2: Ontvangen aankoopfactuur door onderneming

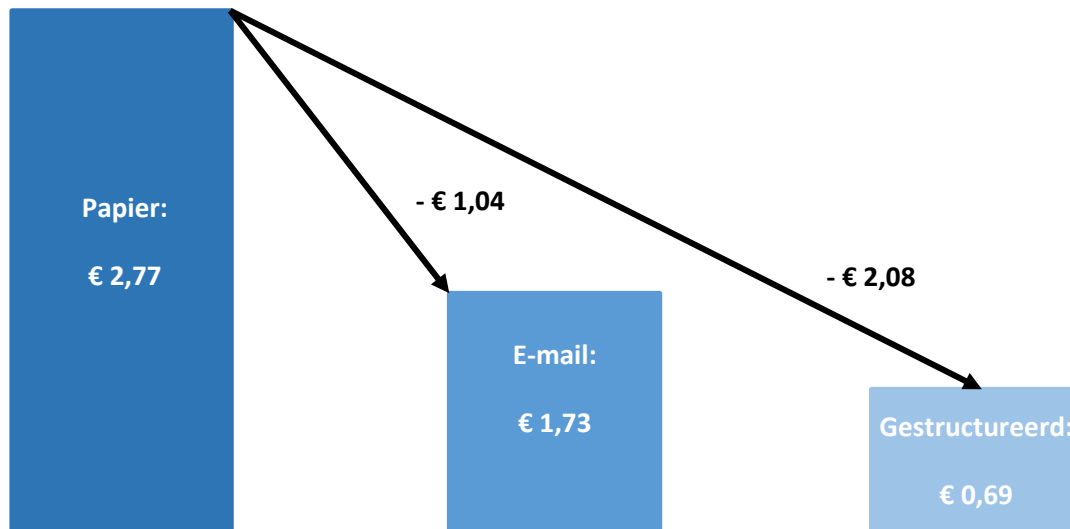
Besparing papier – e-mail – gestructureerd elektronisch bestand:

Figuur 3: Ontvangen aankoopfactuur door burger

Besparing papier – e-mail – gestructureerd elektronisch bestand:

Zoals verder in meer detail besproken wordt, blijkt er een groot percentage facturen te zijn dat via e-mail verstuurd en ontvangen wordt. Hoewel men via e-mail ook al een besparing realiseert t.o.v. papier, kan men nog extra besparen door gestructureerd elektronisch te factureren. Indien een onderneming een factuur via e-mail verstuurt in plaats van op papier, bespaart ze 2,42 euro per factuur. Indien deze factuur gestructureerd elektronisch zou zijn opgemaakt en verstuurd, is de besparing 3,24 euro (0,82 euro extra). Het ontvangen van een factuur door een onderneming via e-mail zorgt voor een besparing van 0,36 euro per factuur. Het ontvangen van een gestructureerde elektronische factuur bespaart 5,77 euro per factuur (5,41 euro extra). Ook voor burgers is er een besparing mogelijk door elektronische facturatie. Per ontvangen factuur via e-mail bespaart de burger 1,04 euro. Een factuur gestructureerd elektronisch ontvangen via een betaalapplicatie (zoals Zoomit, POM of Doccle) bespaart zelfs 2,08 euro per factuur (1,04 euro extra).

We bepaalden in datzelfde rapport de besparing die een gemiddelde onderneming kan realiseren wanneer ze volledig overschakelt van papieren facturatie op elektronische facturatie, opgesplitst per type onderneming. Hiervoor baseerden we ons op het werk van Poel et al (2015)⁶. Enkel de besparing voor het versturen van facturen naar ondernemingen werd in kaart gebracht, maar dezelfde oefening kan gedaan worden voor het ontvangen van facturen of het verzenden van facturen naar burgers. De potentiële besparing is het verschil tussen de situatie wanneer er enkel op papier wordt gefactureerd en de situatie

⁶ Poel, K., Marneffe, W., & Vanlaer, W. (2015). The Cost Savings, Enablers and Barriers of Electronic Invoicing in Belgium. *Enablers and Barriers of Electronic Invoicing in Belgium (January 8, 2015)*.

wanneer de facturatie volledig gestructureerd elektronisch verloopt. Voor de reeds gerealiseerde besparing, houden we eveneens rekening met facturatie via e-mail.

Aangezien het aantal verstuurde facturen logischerwijs toeneemt met de grootte van de onderneming en grotere ondernemingen gemiddeld gezien meer elektronisch factureren dan kleinere ondernemingen, zien we dat de jaarlijkse potentiële en resterende besparing eveneens toeneemt met de grootte van de onderneming; een eenmanszaak kan nog zo'n **160,26 euro** besparen wanneer ze volledig overschakelt op gestructureerde elektronische facturatie, een kleine onderneming **2.871,92 euro**, een middelgrote onderneming **10.740,27 euro** en een grote onderneming ten slotte **59.433,44 euro**.

Tabel 2: Overzicht jaarlijkse potentiële en resterende besparing per type onderneming

	Eenmanszaak	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming	Grote onderneming
Gemiddeld aantal verstuurde facturen	76	1.352	5.576	36.385
Gemiddelde kost per papieren factuur	€ 4,44	€ 4,44	€ 4,44	€ 4,44
Gemiddelde totale kost papieren facturen	€ 337,44	€ 6.002,88	€ 24.757,44	€ 161.549,40
Gemiddelde kost per factuur via e-mail	€ 2,02	€ 2,02	€ 2,02	€ 2,02
Gemiddelde totale kost facturen via e-mail	€ 153,52	€ 2.731,04	€ 11.263,52	€ 73.497,70
Gemiddelde kost per gestructureerde factuur	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20
Gemiddelde totale kost gestructureerde facturen	€ 91,20	€ 1.622,40	€ 6.691,20	€ 43.662,00
Gemiddelde totale potentiële jaarlijkse besparing (papier - gestructureerd)	€ 246,24	€ 4.380,48	€ 18.066,24	€ 117.887,40
Gemiddelde totale gerealiseerde jaarlijkse besparing via e-mail	€ 79,82	€ 1.184,41	€ 4.345,04	€ 40.063,52
Gemiddelde totale gerealiseerde jaarlijkse besparing gestructureerd	€ 6,16	€ 324,16	€ 2.980,93	€ 18.390,43
Gemiddelde totale resterende jaarlijkse besparing (potentieel – gerealiseerd)	€ 160,26	€ 2.871,92	€ 10.740,27	€ 59.433,44

3. Meetresultaten onderzoek elektronische facturatie bij bedrijven 2017

In de onderstaande bespreking van de meetresultaten wordt een vergelijking gemaakt tussen de administratieve lasten voor de verkoper en de aankoper bij gebruik van papieren facturatie en bij gebruik van de hierboven besproken methoden van elektronische facturatie.

Elektronisch factureren is in België mogelijk sinds 1993. Met de invoering van de wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde, werd een nieuw wettelijk kader voor de factureringsregels gecreëerd, wat het gebruik van elektronisch factureren extra heeft gestimuleerd. Sinds 2008 volgt het Meetbureau van DAV de evolutie op van het gebruik van elektronische facturatie bij ondernemingen. Naar aanleiding van het ontstaan van een coherent wettelijk kader besliste DAV in het voorjaar van 2013 om met een uitgebreide enquête het gebruik van elektronische facturatie bij Belgische ondernemingen in kaart te brengen. Later werd de scope van het e-facturatieonderzoek uitgebreid naar de cijferberoepen (2014) en de burgers (2015).

Betreffende elektronische facturatie bij ondernemingen in 2017, werd in januari 2018 voor de zesde keer op rij een enquête afgenomen bij bedrijven. De resultaten van die bevraging worden in dit rapport besproken.

De jaarlijkse opvolgmetingen laten het toe de evolutie in het gebruik van de verschillende opstel-, verzend-, ontvangst- en verwerkwijzen van facturen en kredietnota's ten opzichte van de voorgaande jaren in kaart te brengen. Zo kan de door elektronische facturatie voortgebrachte besparing in administratieve lasten voor ondernemingen en burgers gekwantificeerd worden.

Het veldwerk voor de bevraging bij ondernemingen naar het gebruik van e-facturatie bij bedrijven in 2017, werd dit jaar voor het eerst uitgevoerd door GfK⁷. In de enquête werd enerzijds gevraagd naar de volumes van onder meer de manier van opstellen van facturen, de manier van verwerking van facturen, enz. (kwantitatief luik). Anderzijds werd in een kwalitatief luik gevraagd naar de gebruiksinteresse en -intentie met betrekking tot elektronische facturatie. De bevraging liep van januari 2018 t.e.m. maart 2018 en verliep via open linken die via verschillende sector- en werkgeversorganisaties verspreid werden. De antwoorden op de enquête hebben betrekking op gegevens voor het jaar 2017. De bevraging is zoals steeds gericht tot personen verantwoordelijk voor of betrokken bij de boekhouding en facturatie van de onderneming. De vragenlijst werd voltooid door 624 respondenten.⁸

Na het afronden van het veldwerk werd een eerste analyse gedaan van de resultaten van de bevraging bij ondernemingen. Uit de analyse bleken een aantal opvallende tendensen, zoals een sterke stijging in het aantal per post verstuurd facturen en een sterke stijging in het aantal manueel opgestelde facturen bij eenmanszaken en kleine ondernemingen. Die uit de resultaten vastgestelde evoluties stemmen niet overeen met de van marktspelers vernomen evoluties, zoals de daling van het volume van brievenpost bij bpost en de stijging van het aantal elektronisch verzonden facturen bij verschillende service providers. Een verklaring voor die afwijkende tendensen is mogelijk te vinden in het feit dat het veldwerk dit jaar

---

⁷ De voorbije jaren werd het veldwerk voor de bevraging uitgevoerd door Indiville.

⁸ Een grondige bespreking van deze resultaten wordt verzorgd door GfK. Dit rapport is beschikbaar op <http://www.efactuur.belgium.be/>

door een ander marktonderzoeksbureau werd uitgevoerd. Er werd bovendien voornamelijk gebruik gemaakt van open linken, aangevuld met een panel om antwoorden te verzamelen, terwijl de voorbije jaren een vast panel bevraagd werd. Ook een andere weging van de geregistreerde resultaten in de vier ondernemingscategorieën kan aan de basis liggen van de afwijkende tendensen.

De lastenwijziging ten gevolge van elektronische facturatie in 2017 werd daarom deze keer bepaald aan de hand van een trendberekening. Het DAV Meetbureau voerde de analyse uit waarbij de gebruikspercentages van de verschillende administratieve handelingen in het Standaard Kosten Model (SKM) voor 2017 bepaald werden op basis van de trend van de opstel-, verzend-, ontvangst- en verwerkwijzen van facturen en kredietnota's over het laatste jaar.

In dit rapport werken we met de resultaten van de trendberekening ten opzichte van 2016 om de impact op de administratieve lasten in kaart te brengen. Dit doen we via het Kafka-meetmodel, dat gebaseerd is op het internationaal gehanteerde Standaard Kosten Model (SKM).⁹ De kwaliteit van de data laat het echter niet toe om, zoals voorgaande jaren, ook de lastendaling per ondernemingscategorie (eenmanszaak, klein, middelgroot, groot) te bepalen.

3.1 Overzicht resultaten

De trendberekening maakt het mogelijk om de administratieve lasten van papieren en elektronische facturatie algemeen in kaart te brengen. Hieronder worden de resultaten besproken.

3.1.1 Aantal verkoop- en aankoopfacturen

In de enquête voor het jaar 2012 werden het gemiddeld aantal verkoopfacturen en -kredietnota's en het gemiddeld aantal aankoopfacturen en -kredietnota's bevraagd die de onderneming heeft verstuurd en ontvangen. Dat aantal facturen en kredietnota's per groep van ondernemingen (eenmanszaken, kleine, middelgrote en grote ondernemingen) werd vervolgens geëxtrapoleerd naar het gehele Belgische bedrijfsleven op basis van data van Statbel (ADSEI) omtrent het aantal bedrijven in België verdeeld naar personeelsaantal. Op basis van deze methodiek hebben we berekend dat er in **België een totaal van 1.040.208.610 verkoopfacturen** (478.236.565 verstuurd naar ondernemingen en 561.972.045 verstuurd naar burgers) **en 1.011.408.537 aankoopfacturen** (449.436.491 ontvangen door ondernemingen en 561.972.046 ontvangen door burgers) zijn.¹⁰

In de lastenberekening voor het jaar 2017 worden die aantallen opnieuw gebruikt. Door het aantal facturen constant te houden kan het effect op de administratieve lasten van wijzigingen in de behandelingswijzen van facturen ontdekt worden, en is er dus geen invloed van een gewijzigd *totaal* aantal facturen op de administratieve lasten. Zo kunnen consistente vergelijkingen over de jaren heen gemaakt worden.

---

⁹ Voor een uitgebreide bespreking van deze methodologie, verwijzen we naar het rapport van 2013.

¹⁰ Het aantal kredietnota's is hierbij opgeteld, aangezien deze nog geen drie procent uitmaken van het totaal. We spreken verder enkel over het aantal "facturen".

3.1.2 Opstellen verkoopfactuur

Uit de trendberekening blijken de volgende gebruikspercentages voor het opstellen van verkoopfacturen voor het jaar 2017:

- Manueel opgesteld zonder specifiek boekhoud- of facturatieprogramma: **15,4% van de facturen**
- Manueel opgesteld via een boekhoud- of facturatieprogramma: **29,5% van de facturen**
- Manueel opgesteld via een webportaal (van leveranciers, klanten of service providers): **5,4% van de facturen**
- Automatisch opgesteld via een boekhoud- of facturatieprogramma uit ERP-omgeving: **49,7% van de facturen.**

In 2017 wordt dus **49,7%** van de verkoopfacturen in België automatisch opgesteld ten opzichte van **50,3%** manueel. In 2016 werd 43,2% van de verkoopfacturen automatisch opgesteld en 56,8% manueel.

3.1.3 Verwerken aankoopfactuur

Voor het inboeken van een ontvangen aankoopfactuur maken we zoals eerder beschreven een onderscheid tussen twee methoden, waarbij uit de trendberekening de volgende gebruikspercentages blijken:

- Boekhoudkundige gegevens manueel of halfautomatisch ingeboekt in een boekhoudsysteem: **92,8%**
- Boekhoudkundige gegevens automatisch door het systeem verwerkt in de boekhouding: **7,2%**.

In 2017 wordt dus **92,8%** van de aankoopfacturen in België manueel verwerkt ten opzichte van **7,2%** automatisch. Een elektronische aankoopfactuur in een gestructureerd elektronisch bestand kan volautomatisch en elektronisch verwerkt worden.

Een middenweg van het manueel en automatisch verwerken van aankoopfacturen is het scannen van papieren facturen of PDF's van elektronische facturen voor automatische verwerking via OCR¹¹. De enige manuele handeling die hier aan te pas komt, is het inscannen van de factuur. Erna loopt de verwerking van de factuur (quasi) volledig automatisch.

3.1.4 Gebruik elektronische facturatie

Het verzenden en ontvangen van verkoop- en aankoopfacturen wordt onder de volgende vier categorieën ingedeeld en gemonitord:

- Papieren facturen, verstuurd per post
- Elektronische facturen, verstuurd via e-mail (PDF in bijlage)
- Elektronische facturen, verstuurd via e-mail (met link naar webportaal)

---

¹¹ OCR staat voor *Optical Character Recognition*. Deze technologie vertaalt als het ware de tekst op papier (of PDF) naar elektronische vorm en zorgt ervoor dat de verschillende elementen van de factuur automatisch verwerkt worden.

- Elektronische facturen verstuurd via een gestructureerd elektronisch bestand dat automatisch en elektronisch verwerkt kan worden

a) **Verkoopfacturen**

Uit de trendberekening ten opzichte van 2016 blijkt dat in 2017 **8,4%** van de **verkoopfacturen naar ondernemingen op een gestructureerde elektronische wijze** verstuurd werd. In 2016 werd 8,6% van de verkoopfacturen op een gestructureerde elektronische wijze naar bedrijven verstuurd. Het gestructureerde elektronische bestand is de meest efficiënte manier om aan elektronische facturatie te doen. In de praktijk worden de meeste facturen echter nog via e-mail verstuurd. De trendberekening leert dat in 2017 **56,6%** van de verkoopfacturen naar ondernemingen **via e-mail** verstuurd wordt, waarvan 42,4% via e-mail met een PDF in bijlage en 14,2% via e-mail met een link naar een webportaal. In 2016 bedroeg het percentage per e-mail verstuurde verkoopfacturen naar bedrijven nog 49,9%. We beschouwen dit ook als een manier van elektronisch factureren, maar één die minder efficiënt is dan het factureren via een gestructureerd elektronisch bestand (zie overzicht administratieve lasten papieren en elektronische facturatie verderop in dit rapport). Ongeveer **35,0%** van de verkoopfacturen naar ondernemingen wordt nog steeds **op papier** verstuurd (in 2016 ging het nog om 41,5% van de verkoopfacturen naar bedrijven).

Uit de trendberekening blijkt verder dat in 2017 **5,8%** van de **verkoopfacturen naar burgers op een gestructureerde elektronische wijze** verstuurd werd. In 2016 werd 7,5% van de verkoopfacturen op een gestructureerde elektronische wijze naar burgers verstuurd. Het aantal facturen dat **via e-mail** verstuurd werd naar burgers bedroeg in 2017 **46,6%** (tegenover 40,1% in 2016), waarvan 37,2% via e-mail met een PDF in bijlage en 9,4% via e-mail met een link naar een webportaal. In vergelijking met 2016 werden er in 2017 dus 6,5% meer verkoopfacturen via e-mail aan burgers bezorgd. De overige **47,6%** van de verkoopfacturen werd in 2017 nog **op papier** verstuurd. In 2016 bedroeg het aandeel papier nog 52,4%.

b) **Aankoopfacturen**

Op basis van de trendberekening ten opzichte van 2016 kan gesteld worden dat de Belgische **ondernemingen** in 2017 **4,6% van de aankoopfacturen op een gestructureerde elektronische wijze** ontvingen. In 2016 werd nog 8,0% van de aankoopfacturen gestructureerd elektronisch naar de bedrijven verstuurd. Het aandeel van de facturen dat **via e-mail** ontvangen werd door ondernemingen bedroeg **49,3%** (tegenover 42,0% in 2016), waarvan 37,6% via e-mail met een PDF in bijlage en 11,7% via e-mail met een link naar een webportaal. In vergelijking met 2016 werden in 2017 dus 7,2% meer aankoopfacturen via e-mail ontvangen. De **papieren aankoopfactuur** kende in 2017 nog een aandeel van **46,1%**, ten opzichte van 50,0% in 2016.¹²

---

¹² De aandachtige lezer zal opmerken dat het percentage van facturen verstuurd door ondernemingen niet perfect overeenkomt met het percentage van facturen ontvangen door ondernemingen, hoewel we dit uiteraard wel zouden verwachten. Dit valt als volgt te verklaren. Ondanks het feit dat we in de enquête wilden peilen naar het aantal facturen verstuurd naar klanten in België, zijn er waarschijnlijk een aantal bedrijven die ook facturen naar het buitenland (of leveranciers met vestiging in België, maar niet de hoofdzetel) hebben meegeteld. Bovendien geldt dat, aangezien we een steekproef hebben bevestigd, de aantallen en percentages van deze ondernemingen nooit volledig zullen overeenkomen. De bevestigde ondernemingen vormen dus niet één gesloten economisch systeem.

Tabel 3: Evolutie van het totale gebruik van elektronische facturatie sinds 2012 (gestructureerd elektronisch bestand en e-mail)

	Totaal elektronisch (%)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verkoopfacturen verstuurd naar bedrijven	22,52	33,44	47,66	52,21	58,57	64,93
Verkoopfacturen verstuurd naar burgers	18,50	31,88	39,09	42,95	47,65	52,35
Aankoopfacturen verstuurd naar bedrijven	18,31	29,82	40,39	46,09	50,01	53,93

Tabel 4: Evolutie van het gebruik van elektronische facturatie via gestructureerd elektronisch bestand en e-mail sinds 2012

	Gestructureerd elektronisch bestand (%)						E-mail (%)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verkoopfacturen verstuurd naar bedrijven	3,74	6,02	8,72	8,91	8,64	8,37	18,78	27,42	38,94	43,30	49,93	56,56
Verkoopfacturen verstuurd naar burgers	2,32	6,92	7,58	9,26	7,52	5,78	16,18	24,96	31,51	33,69	40,13	46,57
Aankoopfacturen verstuurd naar bedrijven	2,59	7,40	8,95	11,31	7,96	4,61	15,71	22,42	31,44	34,78	42,05	49,32

3.2 Besparing aan administratieve lasten door gebruik elektronische facturatie

Aan de hand van de uitgevoerde trendberekening ten opzichte van 2016 hebben we door middel van het Standaard Kosten Model (SKM) de totale administratieve lasten en de totale besparing kunnen berekenen die gepaard gaan met elektronisch factureren. In de **0-meting**, de hypothetische situatie waarin **alle facturen via papier** worden verstuurd en ontvangen, bedragen de totale administratieve lasten **5,02 miljard euro**. In de **potentiële (hypothetische) situatie**, de situatie waarin **alle facturen op gestructureerd elektronische wijze** verstuurd, opgesteld en verwerkt worden, bedragen de administratieve lasten **1,66 miljard euro**. Als het Belgische bedrijfsleven volledig van papieren facturatie op elektronische facturatie zou overschakelen, kan er **3,37 miljard euro bespaard** worden.

Tabel 5: Overzicht totale administratieve lasten papieren en elektronische facturatie

	0-meting	Potentieel	Potentiële besparing	Besparing gerealiseerd tot eind 2017
Administratieve lasten	€ 5,02 miljard	€ 1,66 miljard	€ 3,37 miljard	€ 1,024 miljard

De besparing ten gevolge van e-facturatie in de periode 1993-2016 bedroeg 1,006 miljard euro (zie hiervoor ook het rapport van 2016). Op basis van de trendberekening zien we dat in 2017 een bijkomende besparing van **17.689.137 euro** werd gerealiseerd. Dit brengt de totale gerealiseerde besparing door het gebruik van e-facturatie op ongeveer **1,024 miljard euro**. Gezien het gebruik van gestructureerde elektronische facturen is gedaald, kan de besparing van 17.689.137 miljoen euro volledig toegewezen worden aan het toegenomen gebruik van elektronische facturatie via e-mail. Dit brengt de totale reeds gerealiseerde besparing voor deze categorie op 726,4 miljoen euro. Voor gestructureerde elektronische facturen blijft de totale besparing ongewijzigd op 297,7 miljoen euro.

Tabel 6: Overzicht bijkomende besparing door e-facturatie 1993-2017 (opdeling gestructureerd elektronisch bestand vs. e-mail)

	1993-2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Som
Gestruc.	€ 34,3 mln	€ 69,2 mln	€ 133,0 mln	€ 43,0 mln	€ 18,2 mln	/	/	€ 297,7 mln
E-mail	€ 137,7 mln	€ 103,0 mln	€ 137,7 mln	€ 266,6 mln	€ 34,8 mln	€ 28,9 mln	€ 17,7 mln	€ 726,4 mln
Totaal	€ 172,0 mln	€ 172,2 mln	€ 270,7 mln	€ 309,6 mln	€ 53,0 mln	€ 28,9 mln	€ 17,7 mln	€ 1.024,1 mln

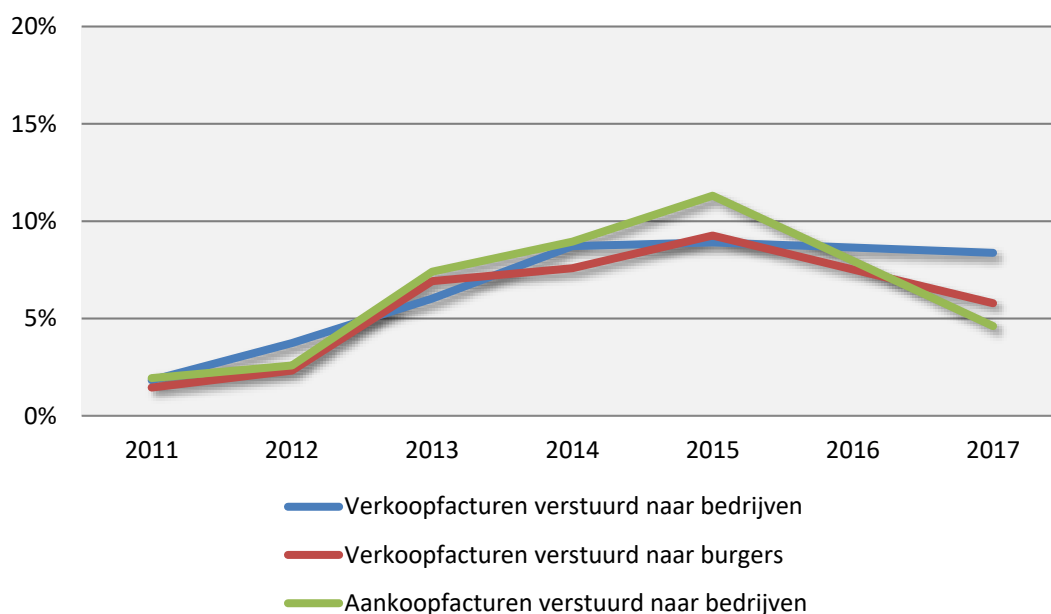
De kwaliteit van de data laat het niet toe om voor 2017 de besparing per ondernemingscategorie te bepalen. We verwijzen naar het rapport van 2016 voor de door e-facturatie gerealiseerde besparing per ondernemingscategorie tussen 1993 en 2016.

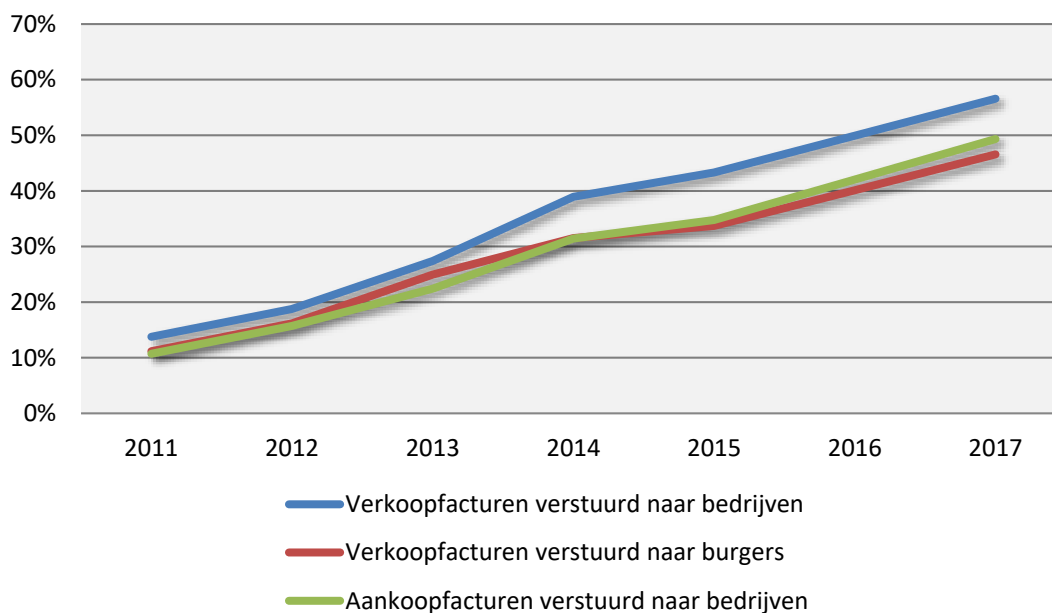
3.3 Evolutie van elektronische facturatie in België

Op Europees niveau is er de ambitie om tegen 2020 50,0% elektronische facturatie (e-facturatie) te behalen. In onderstaande grafieken geven we de evolutie van het aantal elektronisch verstuurd en ontvangen facturen grafisch weer. De precieze percentages kunnen teruggevonden worden in Tabel 4 'Overzicht gebruik elektronische facturatie'.

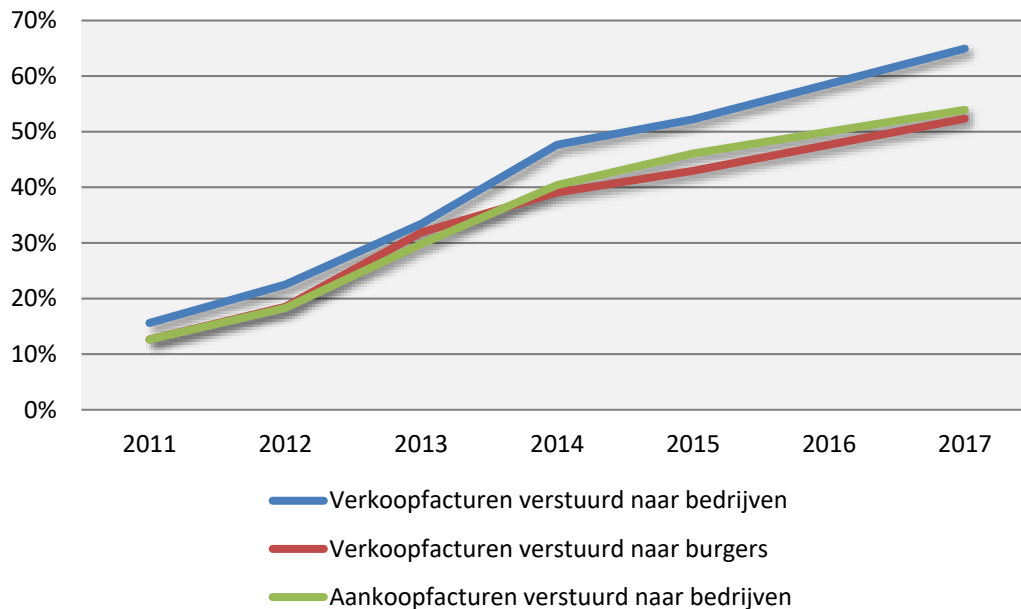
Figuur 4: Evolutie elektronische facturatie via een gestructureerd elektronisch bestand

Figuur 5: Evolutie elektronische facturatie via e-mail

Figuur 6: Evolutie elektronische facturatie – Totaal

Indien we enkel gestructureerde elektronische **facturen** meetellen als volwaardige elektronische facturen, wordt momenteel **8,4%** van de facturen **elektronisch verstuurd naar ondernemingen** (5,8% naar burgers) en **4,6%** van de facturen **elektronisch ontvangen**. Indien we **facturen via e-mail** (PDF of link) ook meetellen als volwaardige elektronische facturen, dan bedraagt het **aandeel elektronische verkoopfacturen 65,0%** (2016: 58,6%) en **aankoopfacturen 54,0%** (2016: 50,0%). Bij de burgers is in 2017 reeds 52,4% van de facturen een elektronische factuur (gestructureerd elektronisch bestand en e-mail). Er is nog een aanzienlijk besparingspotentieel, aangezien bedrijven en burgers meer kunnen besparen wanneer ze gestructureerde elektronische facturen gebruiken (in plaats van facturen via e-mail). Een tweede reden voor het grote besparingspotentieel is dat de gestructureerde elektronische facturen nog een aanzienlijk lagere adoptie kennen dan de elektronische facturen via e-mail.

4 Kwalitatieve resultaten onderzoek elektronische facturatie bij bedrijven 2017

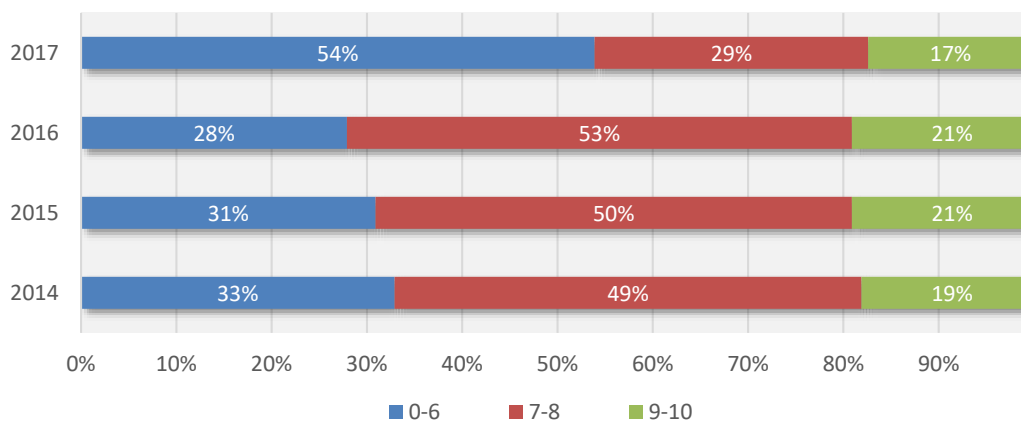
Zoals eerder vermeld in dit rapport werd de e-facturatie bevraging bij Belgische ondernemingen voor het jaar 2017, opgezet door GfK, door 624 respondenten succesvol afgerond. 61,0% van de ondernemingen in de steekproef heeft een commercieel privaat statuut, terwijl telkens 19,0% een niet-commercieel privaat statuut en een publiek statuut heeft. Het grootste deel van de bedrijven in wiens naam de enquête werd ingevuld, is gevestigd in Vlaanderen (57,0%), terwijl 26,0% van de respondenten gevestigd is in Wallonië en 18,0% in Brussel. Een vijfde van de bedrijven in de steekproef draait een omzet van meer dan 1,2 miljoen euro. Wat het aantal werknemers betreft, vertegenwoordigt 23,0% van de respondenten een eenmanszaak, en 31,0% van de respondenten een onderneming met twee tot tien werknemers.

Hieronder worden de resultaten weergegeven van enkele kwalitatieve vragen die voortkomen uit de bevraging van de vertegenwoordigers van 624 Belgische bedrijven.

4.1 Tevredenheid over elektronische facturatie

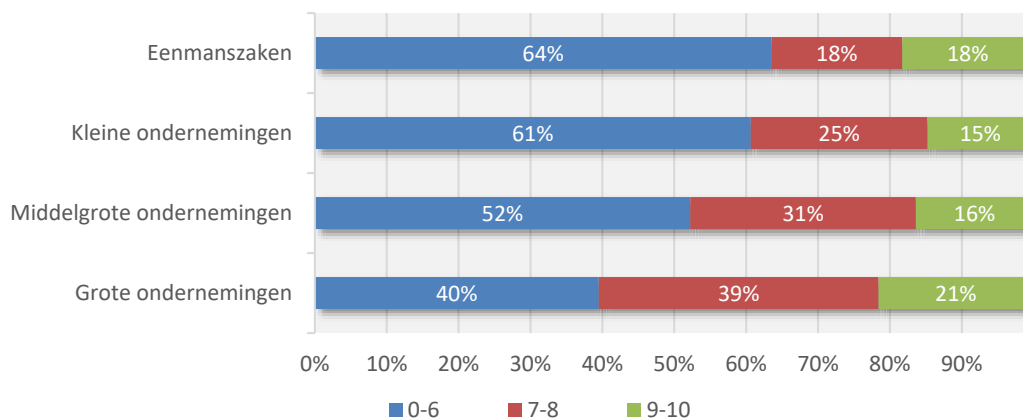
Het valt op dat er een stijging is ten opzichte van 2016 van het aantal respondenten dat aangeeft dat zijn organisatie ontevreden is met e-facturatie. Van 2014 tot en met 2016 nam de tevredenheid over e-facturatie elk jaar toe. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er minder grote ondernemingen in de steekproef van dit jaar zitten. De tevredenheid wordt gemeten door de respondent een score op tien te laten geven voor de tevredenheid omtrent e-facturatie.

Figuur 7: Hoe tevreden is uw onderneming over e-facturatie in het algemeen?

De ontevredenheid over e-facturatie in de eigen onderneming is het hoogst bij de eenmanszaken en kleine ondernemingen (61,0% van de respondenten). In grote bedrijven is slechts 40,0% van de respondenten ontevreden over e-facturatie in de eigen organisatie. Bovendien is er bij de grote bedrijven ook de grootste groep van respondenten die aangeeft zeer tevreden te zijn met e-facturatie.

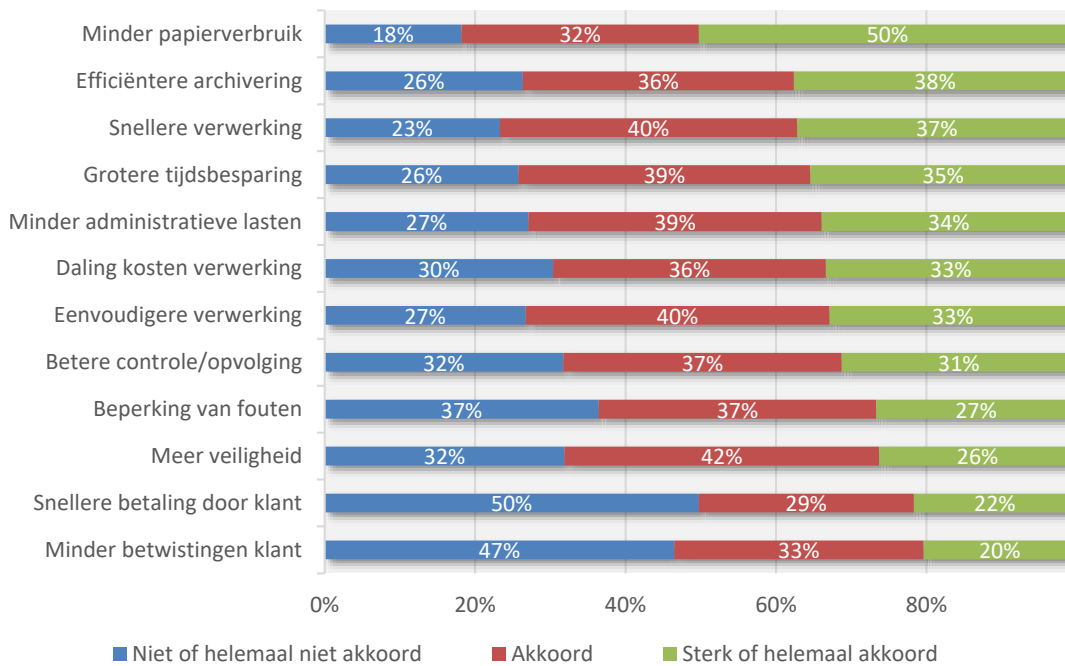
**Figuur 8: Hoe tevreden is uw onderneming over e-facturatie in het algemeen?
(verdeeld naar ondernemingscategorie)**

4.2 Voordelen van elektronische facturatie

De respondenten zien als grootste potentiële voordelen van elektronische facturatie het lagere papierverbruik (50,0% van de respondenten), een efficiëntere archivering (38,0%) en een snellere verwerking (37,0%). De helft van de respondenten gaat niet akkoord met de stelling dat elektronische facturatie zou leiden tot een snellere betaling van verkoopfacturen aan klanten. 47,0% van de respondenten is het er ook niet mee eens dat elektronische facturatie zou leiden tot minder betwistingen over verkoopfacturen met klanten.

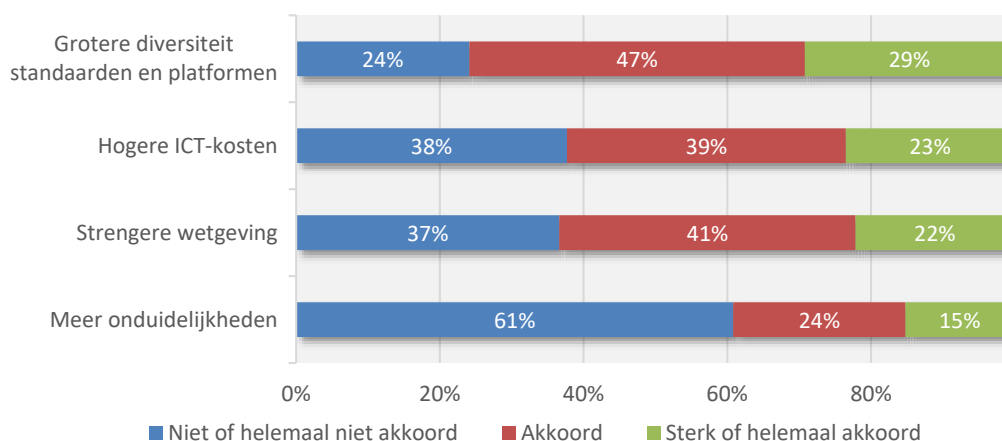
Figuur 9: In welke mate bent u ermee akkoord dat e-facturatie de onderstaande gevolgen heeft?

4.3 Nadelen van elektronische facturatie

Dat elektronische facturatie een grotere diversiteit aan standaarden en platformen met zich zou meebrengen, wordt door de meeste respondenten bevestigd (76,0%). Een duidelijke meerderheid van 61,0% van de respondenten is het er niet mee eens dat elektronische facturatie tot meer onduidelijkheid leidt.

Figuur 10: In welke mate bent u ermee akkoord dat e-facturatie de onderstaande gevolgen heeft?

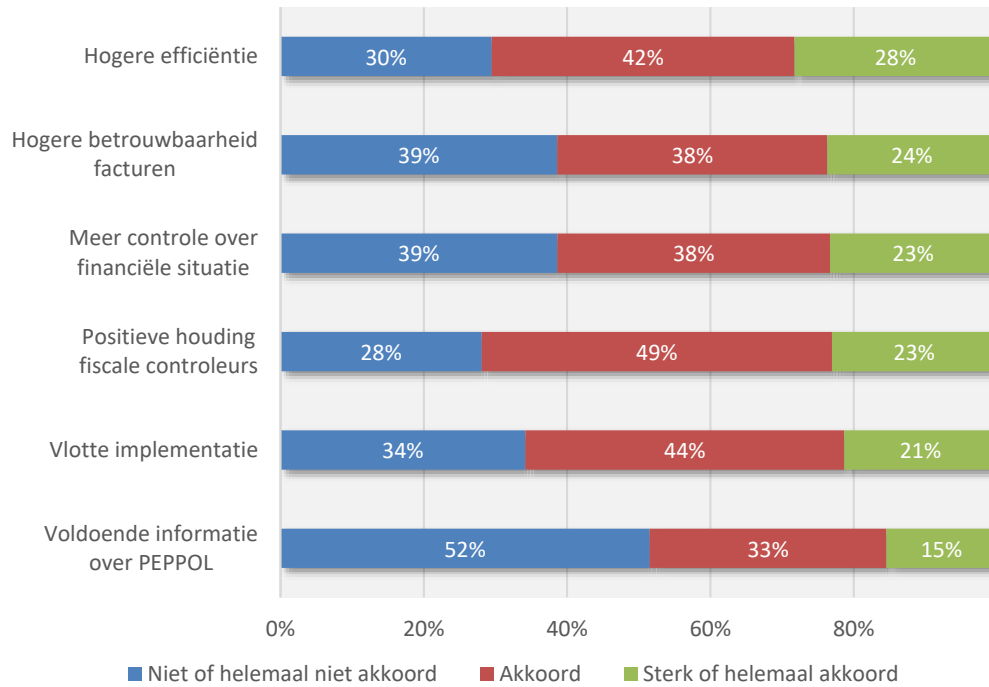

4.4 Perceptie over elektronische facturatie

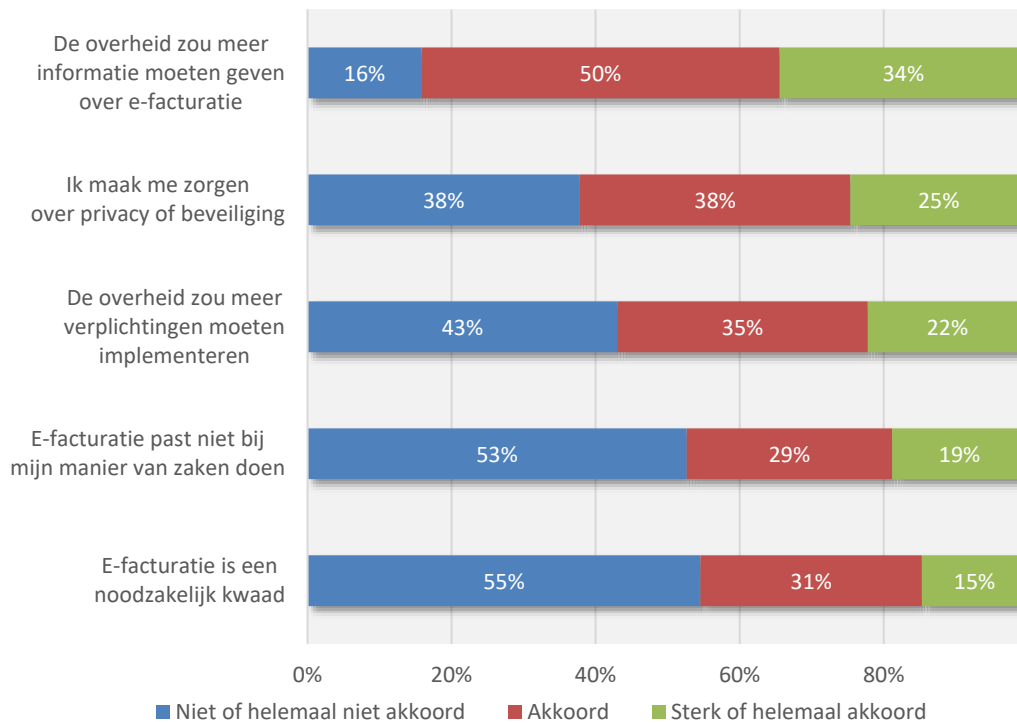
De respondenten geven aan akkoord tot sterk akkoord te zijn met de stelling dat elektronische facturatie voor een hogere efficiëntie in de bedrijfsvoering zorgt. Ook de betrouwbaarheid van facturen en de controle over de financiële situatie zijn volgens de ondernemingen in de steekproef beter wanneer systemen van elektronische facturatie toegepast worden. Een andere opmerkelijke vaststelling uit de bevraging is dat de meerderheid van de respondenten (66,0%) stelt dat elektronische facturatie vlot te implementeren is in het bedrijf. 52,0% van de respondenten vindt dat er onvoldoende informatie voorhanden is over de PEPPOL-standaard in België.

Daarop aansluitend geeft maar liefst 84,0% van de respondenten aan dat de overheid meer informatie zou moeten verlenen over e-facturatie. Een grote onzekerheid over de privacy en de beveiliging van gegevens bij het gebruik van elektronische facturatie verhinderen mogelijk een snellere en hogere adoptie van e-facturatiesystemen in België. Van het geheel aan bedrijven waarvoor een vertegenwoordiger deelnam aan de bevraging, stelt 57,0% dat de overheid meer verplichtingen zou moeten opleggen in het kader van het elektronisch factureren. Een meerderheid van de respondenten staat positief ten opzichte van elektronische facturatie (55,0%) en vindt het complementair met de bedrijfsvoering (53,0%).

Figuur 11: In welke mate associeert u e-facturatie met de onderstaande stellingen?

Figuur 12: In welke mate bent u akkoord met de volgende stellingen?

5 Conclusie

In België werd in 2017 49,7% van alle verkoopfacturen automatisch opgesteld, ten opzichte van 50,3% manueel. Verder werd in 2017 maar liefst 92,8% van de aankoopfacturen manueel verwerkt, tegenover een beperkt aandeel van 7,2% dat automatisch verwerkt wordt¹³.

Wat het gebruik van elektronische facturatie (via een gestructureerd elektronisch bestand en e-mail) betreft, is het aantal verkoopfacturen verstuurd naar ondernemingen in een gestructureerd elektronisch bestand gedaald van 8,6% in 2016 tot 8,4% in 2017. De facturatie aan ondernemingen via e-mail is daarentegen gestegen van 49,9% in 2016 tot 56,6% in 2017. Dat betekent dat nog ongeveer 35,0% van de facturen op papier naar ondernemingen verstuurd wordt (2016: 40,5%).

Het aandeel van de gestructureerd elektronisch verstuurde verkoopfacturen naar burgers daalde in 2017 met 1,7% tot 5,8% (2016: 7,5%), en het aandeel van de via e-mail verstuurde verkoopfacturen steeg met 6,5% tot 46,6% (2016: 40,1%). Ongeveer 47,6% van de verkoopfacturen naar burgers wordt dus nog steeds op papier verstuurd (2016: 52,4%). Het aandeel van de papieren facturatie aan burgers daalt daarmee voor het eerst onder de helft van het totale volume aan facturen aan burgers in België.

Van het totaal van de aankoopfacturen dat verstuurd werd naar ondernemingen was in 2017 4,6% een gestructureerde elektronische factuur, terwijl dat aandeel in 2016 nog 8,0% bedroeg. Het aandeel van de facturen dat door ondernemingen via e-mail ontvangen werd, was in 2017 49,3% (2016: 42,0%). Ongeveer 46,1% van de aankoopfactuur werd in 2017 op papier ontvangen, al dan niet bij voorkeur van het bedrijf. In 2016 werd nog zo'n 50,0% van de aankoopfacturen op papier ontvangen.

In de 0-meting (100% papieren facturatie) bedragen de totale administratieve lasten 5,02 miljard euro. In de potentiële situatie (100% gestructureerde elektronische facturatie) bedragen de administratieve lasten 1,66 miljard euro. Als volledig van papieren facturatie op elektronische facturatie overgeschakeld zou worden, kan er zo'n 3,37 miljard euro bespaard worden. Op basis van de aantallen en percentages die blijken uit de jaarlijkse bevestigingen berekenden we dat er tussen 1993 en 2016 reeds een besparing van 1,006 miljard euro gerealiseerd werd door elektronische facturatie. Op basis van de trendberekening zien we dat in 2017 een bijkomende besparing van 17,7 miljoen gerealiseerd werd. Dit brengt de totale gerealiseerde besparing door e-facturatie sinds 1993 op ongeveer 1,024 miljard euro.

Als we kijken naar het percentage van gestructureerd elektronisch verstuurde en ontvangen facturen, wordt er eind 2017 tussen 4,6% en 8,4% van de facturen elektronisch verstuurd en ontvangen. Indien we facturen via e-mail (PDF of link) ook meetellen als volwaardige elektronische facturen, ligt het aandeel elektronisch verstuurde en ontvangen facturen tussen 52,4% en 64,9%. Het is juist in de categorie 'gestructureerd elektronisch bestand' waar de grootste besparing te realiseren valt. De gemiddelde kost van een verstuurde factuur per e-mail bedraagt namelijk 2,02 euro, terwijl de gemiddelde kost van een gestructureerd elektronisch bestand slechts 1,20 euro is. Een papieren factuur versturen kost dan weer gemiddeld 4,44 euro.

---

¹³ Dit blijkt uit een trendberekening van de evoluties in de opstel-, verzend-, ontvangst- en verwerkwijzen van facturen ten opzichte van 2016 die door DAV werd uitgevoerd.

Om de volledige potentiële besparing te kunnen bewerkstelligen, zijn er mogelijk nieuwe beleidsmaatregelen nodig om alle betrokken partijen ten volle te overtuigen van de voordelen van gestructureerd elektronisch factureren. Uit de kwalitatieve resultaten van de bevraging van GfK bij 624 Belgische bedrijven blijkt namelijk dat de ontevredenheid van het Belgische bedrijfsleven in 2017 opvallend gestegen is, hetgeen mogelijk verklaard kan worden door een hoger aantal eenmanszaken en kleine ondernemingen in de steekproef. Het zijn namelijk vooral de eenmanszaken en de kleine ondernemingen waar de ontevredenheid het hoogst is. Maar liefst 84,0% van de respondenten geeft aan dat de overheid meer informatie zou moeten verlenen over e-facturatie, en 57,0% is de mening toegedaan dat de overheid meer verplichtingen omtrent e-facturatie zou moeten opleggen.